

ESPIRA GRØNNESTØLEN BARNEHAGE
Postboks 353
4291 KOPERVIK

Vår referanse: 2022/25287-34
Saksbehandler: Hilde Marie Mjøs
Dato: 5. desember 2023
Deres ref.:

Vedtak om helseverngodkjenning - Espira Grønnestølen barnehage

Miljørettet helsevern godkjenner barnehager etter forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger (forskriften). Alle barnehager skal ha en godkjenning etter forskriftens § 15. Dette brevet beskriver vår vurdering av barnehagen og eventuelle begrensninger vi vil sette i godkjenningen.

Espira Grønnestølen barnehage har søkt om driftsendring ettersom barnehagen har gjort endringer i leke- og oppholdsarealet (LOA), og ønsker å øke godkjent LOA fra 344,3 m² til 380 m². Barnehagen søkte om ny godkjenning etter forskriften 11.03.2022. Vi mottok 29.09.2023 en e-post med rettelse på søknaden om endret godkjenning, hvor det blir presisert at barnehagen søker om å få godkjent 380 m² (i opprinnelig søknad stod det 373,5 m²) og at barnehagen søker om redusert arealnorm (5,0 m²) for barn under 3 år.

Miljørettet helsevern ved Helsevernenheten fatter følgende vedtak:

Espira Grønnestølen barnehage godkjennes etter forskriftens § 15 med følgende forutsetninger:

- Barnehagen har 369 m² innendørs leke- og oppholdsareal (LOA). Antall barn skal tilpasses arealnormene 4 m² per barn over 3 år og 5,3 m² per barn under 3 år, og ikke overstige det antall barn det er toalettkapasitet til og garderobeplasser til.
- Det må til enhver tid sikres passasje for fri rømningsvei forbi trappen når spiretårnet er i bruk.

Hjemmel for vedtaket er forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger § 15 og folkehelseloven § 10.

Saksopplysninger

Dokumentunderlag

Vi viser til søknad om endret helseverngodkjenning av Espira Grønnestølen barnehage mottatt 11.03.2022, tilsyn med barnehagen 01.06.2023, rettelse til søknad om endret helseverngodkjenning mottatt 29.09.2023, vårt forhåndsvarsel om helseverngodkjenning av 27.11.2023 og barnehagens tilbakemelding på vårt forhåndsvarsel mottatt 04.12.2023 og 05.12.2023. Barnehagen/barnehageeier har tilbakemeldet at barnehagen har 8 toaletter tilgjengelig for barna, og ikke 9 toaletter. Det bør være om lag ett toalett per 10 barn.

Bakgrunn

Søknaden gjelder endret godkjenning av eksisterende barnehage.

Barnehagen ønsker å øke godkjent LOA fra 344,3 m² til 380 m².

Barnehagen søker også om redusert arealnorm på 5,0 m² for barn under 3 år.

Barnehagen har tilrettelagt følgende arealer for lek:

- Fjernet garderobeinnredning fra rom 114 og 115. Hele arealet er nå lekeareal.
- Rom 122 er endret fra arbeidsrom til lekeareal.
- Fra rom 122 (nytt lekerom) er det åpent til trapperom opp til tårnet i barnehagen (spiretårnet).
- Sanserom er tilrettelagt i rom 021 (der det er satt opp lettvegg).
- Spiretårnet er nå tilknyttet barnehagens øvrige leke- og oppholdsareal, og adkomsten er ikke lenger via grovgarderoben.

Det ble gjennomført tilsyn med barnehagen 01.06.2023. Til stede var styrer Stine Spilde, regionsjef Espira Therese Dahn, Tone Constance Martinessen fra Miljørettet helsevern og Kristin Engesæth Gjøen fra barnehagemyndigheten (til stede på befaring av leke- og oppholdsareal).

Informasjon om barnehagen

Adresse	Fredlundveien 45, 5073 Bergen, gnr. 18, bnr. 348
Eier av barnehagen	Espira barnehager AS
Eier av bygg/eiendom	Espira barnehager AS
Avdelinger	4 avdelinger, fordelt over 2 etasjer. 1. etasje: 2 småbarnsavdelinger 0-3 år (Bamsehiet og Maurtua) 2. etasje: 2 storbarnsavdelinger 3-6 år (Hjorteskogen og Ulvehulen)
Leke- og oppholdsareal	Se arealoversikt i tabellen under. 369 m ²
Grovgarderober	85 garderobeplasser
Toalett	8 toaletter tilgjengelig for barna, hvorav 1 er HCWC og 2 toaletter er tilknyttet grovgarderobe/lekearealet ute.
Stelleplass	5 stelleplasser
Uteområde	Barnehagen ligger fint til med et godt tilrettelagt uteområde på 2250 m ² . Barna kan i tillegg benytte turterreng i nærområdet. Alle avdelingene har en fast turdag i uken.
Ventilasjon	Balansert
Soving	Barna skal hovedsakelig sove inne. Barn som har behov for å sove ute, kan sove ute.

Tabell 1: Arealoversikt leke- og oppholdsareal (LOA) Espira Grønnestølen barnehage

Rom nr.	Funksjon/bruksområde	Areal nye tegninger 2023	Fratrekk	LOA 2023
001	Temarom	9		9
012	Lek (Bamsehiet)	40		40
013	Lek (Maurtua)	51		51
014	Lek	55		55
021	Lek	10		10
021	Temarom/sanserom	6	Rom uten dagslys	0
113	Avdeling 3 (Hjorteskogen)	35		35
115	Felles lek	92		92
116	Avdeling 4 (Ulvehulen)	30		30
117	Lek	17		17
118	Temarom	11		11
122	Lek	19		19
	Spiretårn	5	Ikke universell tilkomst	0
SUM		380		369

Vurdering

Internkontrollsystem

Internkontrollsystemet til barnehagen ble gjennomgått 01.06.2023. Barnehagen ser ut til å ha et fungerende internkontrollsystem som er tilpasset barnehagens behov.

Ved fremtidig tilsyn vil vi spesielt vektlegge hvordan barnehagens beredskapsrutiner fungerer i praksis.

Vurdering av rom uten dagslys og utsyn

Barnehagen har laget et sanserom på 6 m² som er uten dagslys, som de ønsker skal inngå i leke- og oppholdsarealet. Dette er et rom med lyseffekter og andre installasjoner som krever at det kommer lite lys inn. Barnehagen opplyser at rommet blir brukt av alle barna, men at det er et spesielt godt rom for barn med spesielle behov, som har behov for skjerming.

Krav til dagslys er tydeliggjort i forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, som 01.07.2023 erstattet forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. I forskriften står det i § 7. Lysforhold: «*Virksomhetens lokaler skal ha helsemessig tilfredsstillende dagslys og utsyn, med mindre det for deler av lokalene av åpenbare grunner ikke er ønskelig eller nødvendig.*» Formuleringen «helsemessig tilfredsstillende» viser til § 13-7. Lys i TEK 17. Rom som skal inngå i barnehagens leke- og oppholdsareal må derfor tilfredsstille krav til rom for varig opphold i TEK 17.

Det er dokumentert at manglende dagslys har negative helseeffekter, blant annet for hormonbalanse og dagsrytme. Flere studier har rapportert en sammenheng mellom tilgang på dagslys og forbedring av syn, bedre søvnkvalitet, reduserte symptom på anstrengte øyne, hodepine og depresjon. Basert på det man vet om hvor viktig dagslys og utsyn er for helse og trivsel anbefaler vi at barnehagen unngår regelmessig bruk av rom som ikke har tilgang på dagslys og utsyn, med mindre det er særskilte forhold som tilsier noe annet. Vi anbefaler at bruk av rom uten dagslys og utsyn begrenses til noen få dager i uken og at bruken ikke overskrider 1-2 timer i løpet av dagen. Disse anbefalingene er basert på en faglig vurdering av helsemessige konsekvenser av manglende dagslys og utsyn gitt av Folkehelseinstituttet (2021). Ved bruk av rom uten dagslys vil det være viktig at barnehagen har fastsatt regler for oppholdstid og frekvens som ivaretar Folkehelseinstituttet sine faglige vurderinger, og at de ansatte er kjent med reglene og bakgrunnen for dem.

I tillegg til at barnehagen har et sanserom uten dagslys og utsyn, så har fasaden i 2. etasje relativt små vinduer, noe som fører til at det ikke er optimal tilgang til dagslys og utsyn i leke- og oppholdsarealet i denne etasjen. Etter en helhetsvurdering vurderer vi derfor at vi ikke kan godkjenne ytterligere areal som ikke tilfredsstillende forskriftens krav til dagslys. At sanserommet ikke godkjennes som leke- og oppholdsareal betyr imidlertid ikke at arealet ikke kan benyttes som et tilleggsareal i tråd med Folkehelseinstituttet sine faglige vurderinger.

Vurdering av rom 122 (lek, tidligere arbeidsrom)

Barnehagen har gjort om et tidligere arbeidsrom til lekerom, og åpnet opp mot spiretårnet. Det er noe lav takhøyde under trappen, men hele rommet på 19 m² er tilrettelagt for lek. Det var på befaringen plassert en sofa der trappen går opp til spiretårnet. Vår vurdering er at hele rommet på kan inngå i godkjent leke- og oppholdsareal forutsatt at det til enhver tid sikres passasje for fri rømningsvei forbi trappen når spiretårnet er i bruk. Dette på grunn av krav til brannsikkerhet, jf. § 14 i forskriften.

Vurdering av Spiretårnet

Tårnet er innredet som et bibliotek, med puter/madrasser til å sitte på. Tilkomst til tårnet er via en trapp. Ifølge forskriftens § 4, skal barnehagens lokaler være utformet slik at de fremmer helse, trivsel, lek og læring for alle barn og elever. Behovene til barn og elever med funksjonsnedsettelse skal ivaretas. Ettersom arealet i spiretårnet ikke er tilgjengelig for rullestolbrukere (ikke universell tilkomst) er ikke behovene til barn med funksjonsnedsettelse ivaretatt for dette arealet og spiretårnet kan derfor ikke medregnes som en del av leke- og oppholdsarealet. Dette er ikke til hinder for at barnehagen kan bruke arealet som et tilleggsareal.

Grovgarderobeplasser

Alt av yttertøy og utesko skal oppbevares i grovgarderoben, for å sikre at ikke skitt og fukt forringer barnehagens inneklima, jf. forskriftens §6. Barnehagens grovgarderobe har i dag 85 garderobeplasser. Dersom det viser seg at barnehagen ikke får plass til alt yttertøy og alle utesko i grovgarderoben kan barnehagen måtte utvide arealet til grovgarderoben eller redusere antall barn.

Vurdering av søknad om redusert arealnorm for de minste barna

Barnehagen søker om redusert arealnorm på 5,0 m² for barn under 3 år. Veiledende norm for barns lekeareal inne er 4 m² netto per barn over 3 år og om lag 1/3 mer (ca. 5,3 m²) per barn under 3 år.

Forskriftens § 4 sier at «*virksomheten skal drives på en helsemessig tilfredsstillende måte. Virksomhetens fysiske miljø skal være forsvarlig ut fra en vurdering av faktorer i miljøet som kan påvirke barns og elevers helse, trivsel, lek og læring. (...)*». Redusert arealnorm er negativt på grunn av redusert mulighet for fysisk aktivitet, økt stress, økt støynivå, økt smittepress og økt fare for ulykker. Barnehagen må derfor levere en begrunnelse for hvordan de vil sikre at lekearealet likevel blir helsemessig forsvarlig.

Espira Grønnestølen barnehage har følgende argumenter for redusert arealnorm for barn under 3 år:

- Barnehagen er mye ute på tur i grupper, og frigir dermed plass (LOA) inne til de barna som er igjen i barnehagen.
- Barnehagen har 11 m² tilleggsareal (spiretårnet og sanserommet). Dette arealet vil utjevne differansen på 0,3 m² per barn under 3 år, som er 9 m² med dagens barnegruppe.
- Barnehagen ligger i et område med stort press på barnehageplasser. Det ringer ukentlig foreldre som ønsker plass i barnehagen.
- Barnehagen har også mange minoritetsspråklige barn på venteliste.

Vår vurdering av barnehagens argumentasjon:

- *Barnehagen er mye ute på tur i grupper, og frigir dermed plass (LOA) inne til de barna som er igjen i barnehagen.*

Barnehagen skriver at de er mye ute på tur og dermed frigir plass til de barna som er inne. Barnehagen skriver ikke hvor mange timer hver dag barna er ute av lokalene. Barnehagen har ikke dokumentert at de går mer på tur enn det som er vanlig for barnehager. De fleste barnehager har allerede en praksis der barna har tilgang til, og bruker de andre avdelingene sine arealer når de andre barna er ute.

- *Barnehagen har 11 m² tilleggsareal (spiretårnet og sanserommet). Dette arealet vil utjevne differansen på 0,3 m² per barn under 3 år, som er 9 m² med dagens barnegruppe.*

Det er viktig at redusert arealnorm ikke blir en måte å omgå manglede godkjenning av arealer som ikke oppfyller forskriftens krav. Tilleggsarealet er to små rom som ikke oppfyller forskriftens krav. Spiretårnet har ikke universell tilkomst, og sanserommet mangler tilgang på dagslys og utsyn.

Rom for varig opphold skal ha tilfredsstillende tilgang på dagslys, jf. TEK 17 § 13-7, andre ledd. For å oppfylle krav til dagslys, må gjennomsnittlig dagslysfaktor i rommet være minimum 2,0 % (veiledning til TEK 17 § 13-7 annet ledd).

Flere av rommene som inngår i allerede godkjent LOA har bare indirekte dagslys (rom 001, 021 og 118). Det store lekerommet (115, felles lek) har bare vindu på en fasade, og ettersom dagslyset avtar innover i rommet, er det lite sannsynlig at dagslystilfanget er tilfredsstillende. Vi anser det som svært uheldig å inkludere rom uten tilfredsstillende dagslys og utsyn som grunnlag for redusert arealnorm, ettersom barnehagen allerede har fått godkjent mye lekearealer med lite/begrenset dagslys.

Det å godkjenne tilleggsarealer som ikke oppfyller forskriftens krav som grunnlag for redusert arealnorm, og dermed grunnlag for å ta inn flere barn, vil være en måte å omgå regelverket på, og gi en uheldig presedens.

Ifølge forskriftens § 13 skal virksomheten planlegges, tilrettelegges og drives slik at risikoen for spredning av smittsomme sykdommer er så liten som praktisk mulig. Redusert arealnorm betyr flere barn per kvadratmeter, noe som øker sannsynlighet for smittespredning.

- *Barnehagen ligger i et område med stort press på barnehageplasser. Det ringer ukentlig foreldre som ønsker plass i barnehagen.*
- *Barnehagen har også mange minoritetsspråklige barn på venteliste.*

At barnehagen ligger i et område med stort press på barnehageplasser og har mange minoritetsspråklige barn på venteliste, anser vi ikke som en god nok begrunnelse for redusert arealnorm.

Samlet sett vurderer vi at barnehagen ikke har nok kompensierende tiltak som kan gi grunnlag for å gi redusert arealnorm.

Helhetlig vurdering

Etter en helhetlig vurdering godkjennes barnehagen for det antall barn det innendørs lekearealet (369 m²) gir rom for, med de ovennevnte forutsetningene (se side 1). Vi gjør oppmerksom på at dersom forutsetningene i godkjenningen ikke etterleves så kan det medføre at antall barn må reduseres.

Barnehagen må søke om ny helseverngodkjenning ved endringer ved drift eller bygningsmasse.

Det er rett til å klage på vedtaket. Hvis dere vil klage er fristen tre uker fra dette brevet er mottatt. Klagen bør være skriftlig og den skal sendes til Miljørettet helsevern, Bergen

kommune. Dersom vi ikke omgjør vedtaket vil klagen bli sendt til Statsforvalteren for ny behandling. Reglene om klage står i forvaltningsloven kapittel VI.

Med hilsen
Helsevernenheten

Tore-André Gram-Knutsen - Leder, Helsevernenheten
Hilde Marie Mjøs - Overingeniør Miljørettet helsevern

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi til: ESPIRA GRUPPEN AS - Therese Dahn, ESPIRA GRØNNESTØLEN BARNEHAGE
- Stine Spilde, FTA Avdeling barnehagemyndighet (Arbeidssted), FTA Avdeling
barnehagemyndighet (Arbeidssted) - Kristin Engesæth Gjøen